

BIE LARUS

Byelorussian Newspaper of North America

Published monthly by

BYELORUSSIAN-AMERICAN ASSOCIATION, Inc.

and BYELORUSSIAN CANADIAN ALLIANCE

Address in U.S.A.: BIELARUS, 401 Atlantic Avenue Brooklyn 17, N. Y.

Address in Canada: Byelorussian Canadian Alliance

524 St. Clarence Avenue Toronto 4, Ont.

Subscription \$ 4.00 yearly.

БЕЛАРУС — Беларуская газета Паўночнае Амэрыкі

Выходзіць месячна.

Выдаючы: Беларуска-Амэрыканскэе Задзіночаньне

й Згуртаванье Беларусаў Канады.

Выпіска з перасылку — 4 дал. на год.

Рэдагуе Калегія.

ПЕРАГЛЯД ПАЗЫЦЫЯУ

Парог Новага 1964 Году съвет пе-
раступае ў атмасфэры гутара, су-
стрэчаў, канфэрэнцыяў, пактаў. Пе-
рагляд старых пазыцыяў, а ня раз
і прынцыпай, адбываеца ня толькі
ў роўніцы міжнародна-палітычнай,
ідэялістичнай, але й царкоўна-рэлі-
гійнай. Новых падыхоў шукаюць
ня толькі палітыкі, дыпламаты й
дзяржаўныя мужы, але й рэлігійна-
царкоўныя дзеячы.

Масква, галоўны цэнтр камуні-
стычнае аграсы, ушчомленая ў кла-
шчы ідэялістичнага разладу, кітай-
скае загрозы ды аграрнага банкротства,
загаварыла цяпер пра мір і су-
існаванье Захадам ня толькі ўжо,
як было дагэтуль, для дэмагагічна-
прапагандных мэтай, але й з шчы-
раю надзеяй гэтам шляхам прысь-
піць мілітарную насыцяргу Захаду,
разбрзоў іяго, хоць частковка, ма-
ральна ў аружні, ды выграць гэтак
на часе, патрэбным ей вельмі на тое,
каб ратавацца ад аграрнае катаст-
рофы ды каб мацаваць палітычну
й мілітарна сваёй даўгі фронт з Кі-
таем. На гэта, вось, маскве сяньня
патрэбныя пішаніца, крэдыты ў „ко-
эгзистэнцы” Захаду. Імі яна спа-
дзіцеца ратаваць сябе ў сваю ка-
ляніяльную прыгонную імпэрыю. З
розных меркаваньняў Захад слухае
савецкіх тэктыхнічных гутараў пра
„суіснаванне”. Амэрыка прыступі-
ла ўжо навет і да абразаньня сваіго
вайсковага бюджету. На сваю ка-
рысьць ці шкоду — пакажа буду-
чыни.

Шырокі рух перагляду старых
традыцыйных формай і паглядаў у
пару атамнага веку праўвіся ў на-
кіраўнічых вяршынах хрысціянска-
га съвету. Рух гэты ўзвышаўся гало-
ўна ў сувязі з Ватыканскім Саборам,
хоць і не бязь яўнага ўпльбу ўсве-
дамленія нарастаючое камуністы-
чнае загрозы, што наважылася зын-

КАНФЛІКТ ДВУХ ІМПЭРЫЯЛІЗМАУ

Партыйныя валадары двух цэнт-
раў чырвонага імпэрыялізму, Мас-
квы і Пекіну, грызуцца не на жарты.
Афіцыйна ўдзе быццам пра чыста
тэарэтычную праблему „марксиз-
му” пры развязванні пытаньня
наскроў практичнага: як найхут-
чай і найпрасыцьця „пахаваць” Амэ-
рыку, Захад, ды захапіць вольны
свет. Ды ў запраўднасці стры-
жонъ справы тут зусім не ў „марк-
сызме”, „камунізме” ці „лёнізме”.
І ўдзе зусім не пра тое, як „ха-
ваць” Амэрыку, бо ў Москву і Пекін
уважаюць, што гэтая справа
ўжо ў таі вырашаная гісторыя ды
на іхную карысьць, і цяпер гэта
толькі пытанье часу.

Істота расейска-кітайскіх непалад-
каў і ўсё вастреючых грубых „ды-
кусіяў” у тым, што, паводле іх, на-
сяльвае ўжо пара вырашаны, хто-ж
у кіці мае быць гэтым „пахава-
лінкам” Захаду? Каторая — расей-
ская ці кітайская — імпэрыя мае
быць спадкаемніцай усіх багацьцяў
народаў Захаду ды бескантрэнты-
йным манапольным панам усяго
съвету пасля апошніяе перамогі?
Ды цяперашнія рывалізацыі двух
камуністычных цэнтраў гэта ня
спрэчка толькі за ідэялістичныя
рэзныя ды за палітычнае кіраўніцт-
ва над камуністычнымі партыямі
съвету. Гэта змаганне за спадзяя-
ную будучую багатую здабычу.
Гэта канфлікт вялікадзяржавных
амбіцій і агрэсіўных плянў двух
імпэрыялізмаў — расейскага ў кі-
тайскага.

Хоць сяньня Кітай, у прыграў-
ні да Москвы, значна слабейшы
еканамічна ў мілітары, ды мае ён
і свою перавагу ў нязыгчайна вя-
лікім ліку жыхарства. Лік жыхароў
Кітая ўжо перакрочыў 700-мілённы
рубеж. Каля 1980 г. Кітайцаў мае
быць больш міліяра. Пртым, кожны
мамант можна спадзявацца запча-
ткаваннія кітайскіх вырабаван-
нія атамовае зброі. Ня дзіва тады,
как для Москвы, імпэрыя якое
расцягнулася на колкі тысячамі ліліяў
уздоўжкі мяжы з Кітаем ды ўгры-
злілася ў прасторы Азіі, якія Кітай
уважае за спрадвечнае свае, —
суседства гэткага агрэсіўнага юшар-
ка ў мілітарную сілу растучага во-

КАНЦЭНТРАЦЫЯ ВОЙСКА
УЗДОЎЖ КІТАЙСКАЕ МЯЖЫ

Дыпламатычны ў вайсковыя ко-
лы Захаду мелі даўно весткі абы тым,
што Москва яшчэ летася ўвесені
паважна ўзмоцніла новымі аддзеламі
войска свае вайсковыя гарнізоны
ўздоўж мяжы з Кітаем. Цяперка,
паводле паведамленіяў з Інды, Пекінскія
кітайскія ўлады перакідаюць
частку сваіх гарнізонных ды-
візій Тыбету на кітайска-савецкую
мяжу ў правінцыі Сінкіяң.

У ВАБАРОНЕ ПАНЯВОЛЕННЫХ НАРОДАЎ

Выступленыне рэспубліканскага
кангрэсмена Б. Вільсона ў амэры-
канскім Кангресе 7-га лістапада
1963 г. з праектам Рэзалоці, паво-
доляў які Амэрыка павінна дама-
гапца свободных выбараў ў краінах,
панаўленых расейскім камунізмам,
у тым ліку ў Беларусі, не асталося
адзінокім голасам у вабароне па-
наўленых народаў. Ведамы із сваіх
выступленій у вабароне гэтых
народаў іншы рэспубліканскі кан-
грэсман Э. Дэрвінскі з Глінскім вы-
ступіў 15 сінтября 1963 г. ў чыкаскім
рады ў прамовай, у якой войстра-
скрытыкаў цяперашнюю палітыку
Амэрыкі ў дачыненіі да Савецкага
Саюзу, як наскроў няправильную
для Амэрыкі ды ўсяго вольнага
съвету шкоду.

ВАЖНЫЯ УГОДКІ

У 1964 годзе прыпадаюць угодкі
важнае падзеі з новае гісторыі
Беларусі, адзначыць якія павінны
Беларусы вольнага съвету —
20-я ўгодкі ад стварэння 10 сакавіка
1944 г. свае вайсковыя сілы, Беларускае
Краёвае Абароне (БКА). Хоць сабаткі
ніямецкіх акупацийных уладаў ды
ход сусветных падзеяў і не дали новапаўсталому вой-
ску разгарнуць змаганьня за сваю
свага беларускага народу, ды
ўсё-ж дзень 10 сакавіка 1944 г. за-
станецца важнае гісторычнае датаю,
як дзень стварэння беларускага
збройніка, «базуецца на коэгзистэн-
цыі з камунізмам і адступленіі пе-
рад націскам, заміж пазыцыі сілы,
абаліўтай на вартасцях мараль-
ных сіл».

Адзначаным угодкай гэтае важ-
нае гісторычнае падзеі павінны ў-
першую чаргу заніцца беларускай
вайсковыя арганізацыі праз нала-
джаньне адпаведных сходаў з да-
кладамі пра беларускі вайсковы рух
у часе Другога Сусветнага Вайны,
праз сустэрэчы ў гутаркі з жывімі
съветкамі тагачасных падзеяў —
жайнерамі БКА, ды ўшаноўчайчы-
юсіды ўрачыста памяць тых жа-
неру, што палі сымерція гораду, у
трагічны час нашае гісторы.

Ф. Купаль
Старшыня Задзіночаньня
Беларускіх Вэтэранаў

лата стае найменш вельмі нявыга-
дным, нязручным.

У выніку, Кірмль шукае спосабу
на тое, каб нейк зламаць ды паstra-
наніць непакорных кіраўнікоў сучас-
нае камуністычнае партыі Кітая
ды перахапіць кіраўніцтва партыі
ды цэльнікі Кітая. А калі гэта на ўда-
са, можа зайсьці канечнасць ха-
піца ўз бзброю. Мілітарная пера-
вага цяпер бяспрэчна на баку Ма-
ску, і для яе было-б цяжкім
заданнем зламаць Кітай сілою. Ды
ад гэткага кроку стрымлівае ня-
сянае пытанье, якія Кітайцаў ў та-
кім выпадку Амэрыку, Захад? Ці на-
ўзумаўць яны скарыстаць з наго-
ды, каб тады пазыцыі адрасу сваіх
двох „пахавальнікаў”? Ды ці на-
ўзуміць магчымы, каб Амэрыка ў та-
кім выпадку стаяла збоку ды толькі
„нэутральна” чакала, пакуль ма-
скускі імпэрыялізм праглыне Кі-
тай даўноўца пазыціі і за са-
мую Амэрыку?

Вось дзеля гэтага Москва пакуль
што ўз не наважаеца рабіць ней-
кія ражучыя крокі. У яе цяперашніх
дачыненіях з Захадам выразна
адбываеца патраба гадзіць дэв'е
супяречнасці. З аднаго боку, мусіць
паказаць перад камуністычным
съветам сваю агрэсіўнасць да За-
хаду, каб на губляць вядучыя пазы-
цыі і аўтарытэт у камуністыч-
ным съвеце пры рывалізацыі з Кі-
таем; з другога, у наяўнасці нара-
сточаючай кітайскай загрозы па-
наўленія ўзмежаваныя з Кітаем.

Вось дзеля гэтага Москва пакуль
што ўз не наважаеца рабіць ней-
кія ражучыя крокі. У яе цяперашніх
дачыненіях з Захадам выразна
адбываеца патраба гадзіць дэв'е
супяречнасці. З аднаго боку, мусіць
паказаць перад камуністычным
съветам сваю агрэсіўнасць да За-
хаду, каб на губляць вядучыя пазы-
цыі і аўтарытэт у камуністыч-
ным съвеце пры рывалізацыі з Кі-
таем; з другога, у наяўнасці нара-
сточаючай кітайскай загрозы па-
наўленія ўзмежаваныя з Кітаем.

Вось дзеля гэтага Москва пакуль
што ўз не наважаеца рабіць ней-
кія ражучыя крокі. У яе цяперашніх
дачыненіях з Захадам выразна
адбываеца патраба гадзіць дэв'е
супяречнасці. З аднаго боку, мусіць
паказаць перад камуністычным
съветам сваю агрэсіўнасць да За-
хаду, каб на губляць вядучыя пазы-
цыі і аўтарытэт у камуністыч-
ным съвеце пры рывалізацыі з Кі-
таем; з другога, у наяўнасці нара-
сточаючай кітайскай загрозы па-
наўленія ўзмежаваныя з Кітаем.

У нарастаючым канфлікце двух
чырвоных імпэрыялізмаў інтэрэс
Амэрыкі ў народу Захаду ясны. Не на іхную карысьць, а толькі на
згубу пойдзе ўсякая помач, аказа-
най таму ці іншаму чырвонаму ім-
пэрыялізму. І ўжо чыстым наўянім
самагубствам было-б падтрымліва-
ні дужэшага звіх — Москву.

Яснае, і толькі адно, можа быць
і становішча калінінскіх народаў
падавецкіх. У час, калі вялікадзяр-
жавы шавінізм Москвы адкрыта ўз-
нашае на генасыдную русыфікацыю ўсіх народаў свае ім-
пэры, калі адкрыта плянуне лікві-

СЛУХАЮЦЬ ГОЛАСУ З ЗАХАДУ

Ведама, што радыёўся перадачы
Захаду да беларускага народу мі-
зорныя сваі памерамі ў часе й пе-
раважна бясхварбныя палітычныя.
„Голос Амэрыкі” — Амэрыкі вялі-
кай і багатай, — і да гэтага пары
на беларускі перадачы наауглі не
здабыўся. Адных перадачаў радыя
„Свобода” далёка недастатковая, каб
задаволіць патрэбы беларускага ра-
дываючага.

А тымчасам і гэтыя перадачы ў
Беларусі лояльныя, іх слухаюць, яны
маюць свой упрыгожыў. Ведама гэта бы-
ло ў раней, а нядайна пасьеветчы
тое аўтарытэтнае ў сам „першы сак-
ратар ЦК Камуністычнае Партыі
Беларусі” К. Мазураў. У часапісе
„Коммунаст Беларусі” ён нара-
кае на тое, што спэцыяльна толькі
для Беларусі Захад дае ў пару бо-
льш 50 гадзін радыёўскіх перада-
чыў. Мазураў пры гэтым абуро-
ваецца, што гэтых перадачаў толькі
слухаюць, але што „знайходзяцца
у нас палітычна нясынельны элемэн-
ты, асабіўства спасярод моладзі, якія
надаюцца на прыхваткі буржуаз-
ства прапаганды, ніглістична гля-
дзяць на савецкую запраўдніасць,
і радыя былі-б перачыркнучы ўсё,
гэта завяўсанія партыі пазыціі і народам
у ходзе будаўніцтва сацялізму ў ка-
мунізму”.

Столікі шырыага прызнаньня Ма-
зурова. Лішне хіба адзінчыць, што
съветчаныне аб тым, што моладзь

Пачын, які трэба падтрымаць

У 80-ым нумары „Беларуса” ў хроніцы „Зъ Беларускага Жаноцкага Згуртаваны” ёсьць такі сказ: „Адчувалася (на зборы Нац. Рады Амэр. Жанок) вялікая патрэба кніжкі ангельскай мовы, што ўсебакова і грунтуюна інфармавала б чужих пра наш народ і нашу Бацькаўшчыну. Чаму дагэтуль таюкі кніжкі няма?”

Гаварыць, што справа апрацаваньня ў выданыя такай кнігі насыпелая, значыць уводзіць сябе ў блуд. Справа гэта даўно перасыпела, і Беларусы, што жывуць у англамоўным съвешце, недахоне яе надта адчываюць. Навет на толькі чужынцы, што нічога не ведаюць пра Беларусь, але ѹ наша новае пакаленне, што гадуецца ѹ гэтым съвешце, вельмі галоднае на аб'ектыўныя й добра апрацаваныя інфармациі пра Беларускі народ, краіну, культуру, абыгай, традыцыі, эканоміку, сучаснае палажэнне Беларусі. Першае, на што мы можам і павінны зদабыцца, гэта хаця адна добра апрацаваная й прыгожая выданная кніга, якая павінна быць у кожнай бібліятэцы, каб чужынец, які жадаў-бы даведацца пра нашу Бацькаўшчыну, змог, прачытаўшы яе ўважна, стварыць пазнанні ѹ правильных вобраз адносна нашай Бацькаўшчыны, народу, культуры й гісторыі Беларусі.

У Тароньце ўжо на толькі пра гэта гаварылі, але некаторыя біяруцца ѹ за працу. Ініцыятары, што можа шмат зрабіць, ёсьць сп-ня Алены Кулеш, жонка нашага ведамага й заслужанага ѹ разлігіна-грамадзкай працы сябры Міхaila Куляша. Яна нарадзілася ѹ вырасла ѹ Канадзе, ад бацькоў Беларусаў, мае добрую адукцыю й стаж грамадзкай працы (выыш 9 гадоў у экзекутиве Парэнт-Тычэр Асосы-еўезн), мае добра аланаваную мову, можа пісаць і перакладаць з беларускай на ангельскую мову. Сама-ж найважнейшае ѹ даным выпадку, гэта тое, што сп-ня Алены Кулеш вельмі працаўіла, ды можа шмат часу прысьвяціць гэтым працы. У асноўным ад яе ѹ вышила тут на месцы думка, што патрэбна ўзяцца за напісаныя ѹ выданыя такай кніжкі. Даречы, яна цяпер кожную нядзелью вучыць у нас пры царкве малодшых дзетак рэлігії.

У гутарках нашых таронцкіх Беларусаў пераважаў пагляд, што працаваная кніга мусіць быць працай калектыўной. Прыкладна: кароткі нарыс гісторыі Беларусі (памоему на якіх пасынках) мусіў-бы напісаць кваліфікованы ѹ аўтарытэтны між нас гісторык; пра-

стан царквы ў Беларусі — съвтар, пра эканоміку, сініншашю й мінустуюю, Беларусі, зразумела з ілюстрацыяй раней царскага, а цяпер бальшавіцкага-маскоўскага ражыму, мусіў-бы напісаць эканамісты; пра літаратуру — аўтар-пісменнік, або крытык; пра беларускую нацыянальную яду — добрая гаспадарыня. Адылі, працы гэтыя мусілі-бы быць папулярнымі.

Магчыма, што шмат матар'ялаў ёсьць дзесь гатовых, іх траба адно адшукваць, датарнаваць да сініншашы, часу, ды ператлумачыць. Траба, значыцца, папароцца ѹ па архівах. Ёсьць такі адзін, як мы чули, у Нью-Ёрку. Нам усім не сакрэцт, што на эміграцыйнай ёсьць сілы, якія могуць аб усіх патрэбных рэчах напісаць, навет і паангельску, адно абы ахвота ѹ дысцпіліна да працы. Маю наўвеце перадусім тых, што сядзяць па баках, г. зи, не ѿ нашых большых нацыянальных асяродках, непераладаваныя грамадзкай ці ролігійнай працы. Іх перадусім і маю наўвеце ѹ гэтай вось гутары. Няхай прыложацца да працы. Яна

вельмі ўздзячная, для ўсіх нас прынясе карысць.

На нашу думку арганізацыяй матар'ялу ѹ канчатковай рэдакцыяй павінен заняцца Беларускі Інстытут Навукі ѹ Мастацтва. Таронцкія ініцыятары малі-бы матар'ялы перакладаць, зъбіраць здымкі (яны вельмі важныя), самі пісаць што зможуць і хіба што адразу пачаць збор сродкаў на выданыя кнігі. Каля всіх цяпер гэту справу палажніцу, дык за два гады, на маю думку, можна напісаць і выдаць кнігу на 300 і 400 бачын, з ілюстрацыямі, што можна будзе з гонарами пастаўіць на полуку кожнай ангельскай (ды ѹ іншай) біліятэцкі. А аб tym, якую карысць яна нам прынясе, самі ўсё ведаюць.

Паколькі да мяне з гэтай справай мясцовыя суродзічы звязаныя, што на эміграцыйнай ёсьць сілы, якія могуць аб усіх патрэбных рэчах напісаць, навет і паангельску, адно абы ахвота ѹ дысцпіліна да працы. Маю наўвеце перадусім тых, што сядзяць па баках, г. зи, не ѿ нашых большых нацыянальных асяродках, непераладаваныя грамадзкай ці ролігійнай працы. Іх перадусім і маю наўвеце ѹ гэтай вось гутары. Няхай прыложацца да працы. Яна

ТЭРОР МАСКВЫ У БЕЛАРУСІ НАРАСТАЕ

Пасылья савецкіх працэс-распраў над беларускімі жаўнерамі ў 1962 годзе (Баранавічы, Віцебск), у чэрвені-ліпені 1963 г. у Магілёве быў праведзены новы пратагандава-паказальны працэс. На судовай лаве былі пасаджаныя былыя паліцыянты места Магілёва з часу апошняе сусветнай вайны: А. Лазарэнка, Г. Паталенка й І. Дворак. 7-га ліпеня „Красная Звезда”, ворган міністэрства абароны СССР, паведаміла аб пастанове савецкага суду: расстрэл.

Пасылья малі-былі складаваць адбыўся працэс у Хойніках, які пачаўся 19 жнівня. Там судзіліся: Я. Зелянковіч, С. Бягун, В. Жыляк, В. Жаняк і В. Абмочыяў. 9-га каstryчнічніка на працэсе ѹ Лунінцы судзілі былога паліцыянта зь мястечка Лахвы — Міколу Стрэчана.

Судовыя савецкія працэсы ѹ распраў над народам у Беларусі звязаныя з новай. Аднак у вапошнія гады Хрушчоўскага панаваныя, у выніку нарастоючай катастрофы калгаснае гаспадаркі ды росту антыса-вецкіх настрой, пратагандава-паказальныя працэсы сталіся звязаючыя штодзённа. Ад пару год усі Беларусь ахопленая працэсамі. Яны арганізувацца ѹ за „праступкі” сучасныя, але пераважна за ту ці іншую антысавецкую дзеяйснасць у часе апошняе сусветнай вайны. Характэрна вельмі, што падчас працэсаў найбольшыя ініцыятывы беларускага нацыянальна-вызваленага руху. Гэта съвітчыць ад tym, што нацыянальныя антысавецкія настроі беларускага народа расейскім камуністычным акупантам не даюць су-

дзядзенна. Ад пару год усі Беларусь ахопленая працэсамі. Яны арганізувацца ѹ за „праступкі” сучасныя, але пераважна за ту ці іншую антысавецкую дзеяйснасць у часе апошняе сусветнай вайны. Ха-

ДЕНЬ ГЕРОЯ У НЮ БРАНСЬВІКУ

У 1915 г., у Сорак-Татарах пад Вільні, археалёг Іван Луцкевіч знайшоў вельмі важную памятку старое беларуское пісьменнасці — пісаную ѵ XVI ст. арабскім літарамі, але беларуска мова, съвітую кнігу беларускіх музульманаў „Аль Кітаб”. Кніга пераходзіла ў Беларускі Музей ѿ Вільні.

Як паведамляе менская „Літаратура і Мастацтва”, А. Антановіч знайшоў нядзяйна ѿ Вільні новы, нязнаны рэч, экзэмпляр пісанага арабіцкага „Аль Кітабу”. Ен стаўшыся за „Аль Кітаб” з Сорак-Татарамі і лепш захаваны.

ДЕНЬ ГЕРОЯ У НЮ БРАНСЬВІКУ

У нядзелю 1-га сінёўня 1963 г. Беларусы Ню Брансьвіку адсвятавалі ўгодкі Слуцкага Чыну. Святкаваныя началося Божай Службай, якую адправіў містр. прат. а. С. Войтэнка ѿ мясцовай БАПЦаркве. Падчас жалобнае паніхіды стаяла гарнаворава варта беларускіх камбатантаў пры апушчаным беларускім сцягу.

Жалобную акадэмію адкрыў сп. С. Гутырчык — старшыня мясцовага аддзелу БАЗА. Пасылья адсвіяўнія „Беларусь — наці Мані-Краіна” і ўшанаваныя памяці змагароў за вольнасцьца Бацькаўшчыны хвілінай цішыні вельмі добра апрацаваныя даклад прачытуў сп. В. Стома. Першыя часткі святкаваныя кончыліся адсвіяўнінем жалобнага маршу „Сыні пад курганам герояў” і прамовамі прадстаўнікоў старшынства грамадзтва ѹ моладзі. На мастацкую частку злажыліся дэкламацыі й песьні вучняў беларускага школы.

Святкаваныя закончыліся хайтурным абедам, падрыхтаваным беларускімі жанчынамі.

У. С.

БУЛЬБУ КАПАЮЦЬ ДЗЕЦІ

У СПІА ці Канадзе, пра ход працы наўвеце і садзяці ды збироцца ѹ калгасах і саўгасах Баранавіцкага, Бярозаўскага, Кобрынскага, Шклоўскага, Бабруйскага ўпраўленіяў. А жнівень, але ѿн не сакае, што на грабе ўжо звязаўся першыя замарзкі, у рэспубліцы пачынаючыся зімскія дажджы.

Дык бульба ѿ Беларусі капаецца „без напружання”, ды капаць яе няма ѿ каму. Беларускія сельнія-супыніны дэпартыцыямы Масквы на перасялены ѿ Сібір і Казахстан гэтак абызьлюдненія, што для капання бульбы паарытэ ѿсія пасеніюю слату ѹ холад гоне ѿ поле наялетніх школьнікаў, якія „пераважна”, як кажа „Звязаў”, і праводзяць „уборку другога хлеба”.

АКТИВІЗАВАНЫЕ САВЕЦКАГА ПІСНЯЖУ

25-га каstryчніка 1963 г. у Маскве адбыўся першы пленум „Савецкага камітету для культурных сувязяў з суйчыннікамі за мяжой”. Гэта створаная Масквою арганізацыя на месца ранейшага камітету „вяртнія на раздзіму”. Камітэт гэтых, гэта прыбуоду маскоўскіх ворганіў шпіяняжу. Зымена шыльды была канечная, паколькі ехачь у СССР, „вяртніца”, нікто ѹ так ня хоча. Сваю шпіёнскую працу новы камітэт вядзе галоўна пад шыльдам „шпіёнскага арганізацыі”. Заданне камітету дзеіць на маладое пакаленне эміграцый, праводзіц „культурнікі” і выкарыстоўваць сямейныя сувязі.

З дакладаў і розных выступленій на пленуме выразна зарысоўваецца ѹ пленум будуче працы гэтае, пад новаю шыльдай, дапаможна шпіёнскага арганізацыі. Заданне камітету дзеіць на маладое пакаленне эміграцый, праводзіц „культурнікі” і выкарыстоўваць сямейныя сувязі.

Яшчэ больш аб вышой прыгаданай пісьменніцкай партыйнай канфэрэнцыі. Дамо слова „Літаратуры і Мастацтву” за 15 лістапада 1963 г.: „Асобныя творчыя работнікі, якія паддадліся нездаровыим упльвам буржуазнага Захаду, пачалі, прыкрычаюцца словамі „не стварылі неабходнага працоўнага напружання на ўборы другога хлеба”. Так, у калгасе імя Гуліяева Любанскае ўпраўленіе на капаніні бульбы працоўнага напружання на школынікі, падарыўшы дзяцей на асобых беларускіх пісьменніцкай арганізацыі стварыліся зімскія дажджы.

Яшчэ больш аб вышой прыгаданай пісьменніцкай партыйнай канфэрэнцыі. Дамо слова „Літаратуры і Мастацтву” за 15 лістапада 1963 г.: „Асобныя творчыя работнікі, якія паддадліся нездаровыим упльвам буржуазнага Захаду, пачалі, прыкрычаюцца словамі „не стварылі неабходнага працоўнага напружання на ўборы другога хлеба”.

Яшчэ больш аб вышой прыгаданай пісьменніцкай партыйнай канфэрэнцыі. Дамо слова „Літаратуры і Мастацтву” за 15 лістапада 1963 г.: „Асобныя творчыя работнікі, якія паддадліся нездаровыим упльвам буржуазнага Захаду, пачалі, прыкрычаюцца словамі „не стварылі неабходнага працоўнага напружання на ўборы другога хлеба”.

Яшчэ больш аб вышой прыгаданай пісьменніцкай партыйнай канфэрэнцыі. Дамо слова „Літаратуры і Мастацтву” за 15 лістапада 1963 г.: „Асобныя творчыя работнікі, якія паддадліся нездаровыим упльвам буржуазнага Захаду, пачалі, прыкрычаюцца словамі „не стварылі неабходнага працоўнага напружання на ўборы другога хлеба”.

Яшчэ больш аб вышой прыгаданай пісьменніцкай партыйнай канфэрэнцыі. Дамо слова „Літаратуры і Мастацтву” за 15 лістапада 1963 г.: „Асобныя творчыя работнікі, якія паддадліся нездаровыим упльвам буржуазнага Захаду, пачалі, прыкрычаюцца словамі „не стварылі неабходнага працоўнага напружання на ўборы другога хлеба”.

Яшчэ больш аб вышой прыгаданай пісьменніцкай партыйнай канфэрэнцыі. Дамо слова „Літаратуры і Мастацтву” за 15 лістапада 1963 г.: „Асобныя творчыя работнікі, якія паддадліся нездаровыим упльвам буржуазнага Захаду, пачалі, прыкрычаюцца словамі „не стварылі неабходнага працоўнага напружання на ўборы другога хлеба”.

Яшчэ больш аб вышой прыгаданай пісьменніцкай партыйнай канфэрэнцыі. Дамо слова „Літаратуры і Мастацтву” за 15 лістапада 1963 г.: „Асобныя творчыя работнікі, якія паддадліся нездаровыим упльвам буржуазнага Захаду, пачалі, прыкрычаюцца словамі „не стварылі неабходнага працоўнага напружання на ўборы другога хлеба”.

Яшчэ больш аб вышой прыгаданай пісьменніцкай партыйнай канфэрэнцыі. Дамо слова „Літаратуры і Мастацтву” за 15 лістапада 1963 г.: „Асобныя творчыя работнікі, якія паддадліся нездаровыим упльвам буржуазнага Захаду, пачалі, прыкрычаюцца словамі „не стварылі неабходнага прац

ВЕСТКІ КАНАДЫ

100-ыя УГОДКІ ПАУСТАНЬНЯ

Супольнымі намаганнямі Згуртавання Беларусаў Канады ѹ Беларускага Нацыянальнага Аб'яднання ѹ суботу 23-га лістапада сёлета ѹ залі БРГЦ ѹ Таронце ладзілася юбілейнае съяткаванне 100-ых угодкаў супрацьмаскоўскага паўстаньня Кастуся Каліноўскага.

У залі, перапоўненай Беларусамі з Таронта, Ашвавы, Лёндану, Бэрый і іншых навакольных мясцоў ды прадстаўнікамі іншых нацыянальных групай і канадыйскага грамадства, урачыстасць а гадз. 7-й вечарам адчыніў старшыня ЗБК д-р Барыс Рагула. Хвіліна маўчаныя прысутныя ўшацавалі съветлую памяць Кастуся Каліноўскага, ягоных паўстанцаў і нядайна загубленага рукою забойцы Прэзыдэнта Амерыкі Джана Кеннеды.

Аб паўстаньні Каліноўскага вельмі цікава ѹ доўга гаварыў д-р В. Жук-Грышкевіч. Разглядачы прычыны, што выклікалі паўстанье, ён даўладна ахарактарызаў бязвыходнае сацыяльна-эканамічнае становішча беларускага народу, найперш сляніства, беззэмельнага, душанага пашычнай і падаткамі ды рокрутальнай. Даўкладчык зъявіў вялікую ўвагу ѹ на тое, што да гэтага часу нашыя суседзі, як з Захаду, так перадусім з Усходу, скрываюць абеларусаў факты аб усенароднасці ѹ вылучна беларускім харарактары паўстаньня Каліноўскага, што імкнуўся на толькі паправікі долю беларускага сляніства — асноўнай масы народу, але ѹ здабыць незалежнасць Беларусі, вызваліць яе з маскоўскага ярма.

Старшыня ВНА сп-р Язэп Пітушка чытаў апэль загінульных беларускіх змагароў за вольнасць бацькаўшчыны. Кароткай харарактарыстыкай 43-й гадавіны Слуцкага Збройнага чыну ѹ прывітаннямі ад прысутных прадстаўнікоў іншанациональных групай і канадыйскага грамадства закончылася гэтая частка.

Канцэртную часць пачала сп-ня Лысанок, съявівачка салрана, што выканала наступныя песьні пры акампанімэнце сп-ні Клос: „Паўстань народ!”, на слова Купалы, музыка камп. Куліковіча, „Ой пры

КАРАЛЕУСКАЯ КАМІСІЯ БІЛІНГВІЗМУ

Каралеўская Камісія Білінгвізму ѹ Бікультуралізму не начала працы так, як спадзявалася. Падчас двух паседжаньняў у Атаве Камісія на слухала аргументы што да справаў, якія мае дасыльдаўца, а толькі прымаля рады ѹ праплановы, якія рабены ѹ галіны маюць падлягаць ейнаму дасыльданью. Знайшліся на толькі проплановы, але былі ѹ перасыярэгі.

Два дні паказалі, што падзелы, існуючыя ѹ канадыйскім культура-льным і моўным жыцці, будучы грутоўна дасыльданыя. Выступалі ѹ этнічныя групы. Д-р Вайдзюхскі з Канадыйскага Польскага Кангресу меў засыярэгі што да назову самой Камісіі. Канада мае больш чым дзіве культуры. Назоў Камісіі вызначыўся якім-ніськім падыходам да звыш пяці мілёнай Канадийцаў, прыдзе, якіх не гаварылі ані плаан-гельску, ані пафранцуску.

З другога боку, вызначыўся моцныя супраціў, каб якай-небудзь іншай групе, апрача ангельскай ці французскай, быўа ўважаны ўдзельнікамі тэй мазаікі, з якой пабудавана Канада. Вельмі ўплывовыя гурткі Св. Яна Хрысціцеля з Ківізку заяўлі, што я можа быць навет пытаньня аб захаванні культуральнае адасобненасці этнічных групай. Для гэтых меншых групай ёсць адно выбар: ці асыміляванца ѹ культуру англамоўную ці ѹ франкамоўную.

Уже цяпер на цяжка сказаць, што праслушаньні Камісіі змабілізуюць прыхільнікаў франкамоўной культуры супраць рэшты Канады. Тыя, што ангельскага, або іншага ёзра-

пэйскага паходжаньня, на здолеюць стварыць такога зытнага адзінага фронту, як гэта зробіць групы з французскага Ківізку. Фактам ёсць, што хоць Канада краіна многіх культур, французскі Канадыйцы найбольшай ѹ найлепши зытнай групой. Тому яны ѹ думаюць, што могуць мець найбольшыя палітычныя ўплывы. Камісія ѹважае, што франкамоўны Канадыйцы маюць менш правоў, чымся мусілі-б' мець у Канфэрэнцыі.

Справы, што маюць разглядацца, гэта „корысыўская” атмасфера пра- вызначенія сябrou Камісіі, сам аса- бовы склад яе (усе сябры білінгвісты ѹ тым сонсе, што могуць гаварыць французскай і ангельскай мовамі) — усё гэта мае тэнденцыю накіраваць Камісію ѹ вадным кірунку.

Канадыйскія этнічныя групы борзда разъведалі, што французская візія „двох народаў” у ваднай дзяржаве абазначае для іх на што іншое, як толькі выбар г.зв. „гарашка ра- стайваныя” (мэлтынг пот). Як выглядае, этнічныя групы нарыхтаваліся змаганіем з канцепцыяй гэтага „гарашка ра- стайваныя”. Можа стацца, што калі Камісія пачне пра- слуханьні, яна зноўдзе шляхі за- гаення падзелаў, што выявіліся на першых паседжаньнях. У Атаве трыво- маюцца паглядаў, што для добра- руаду ѹ нація было-б' найлепш, каб Камісія правяла свае працы так хутка, як толькі гэта магчыма.

Норман Кэмбел
(„Canadian Scene”)

пэйскага паходжаньня, на здолеюць стварыць такога зытнага адзінага фронту, як гэта зробіць групы з французскага Ківізку. Фактам ёсць, што хоць Канада краіна многіх культур, французскі Канадыйцы найбольшай ѹ найлепши зытнай групой. Тому яны ѹ думаюць, што могуць мець найбольшыя палітычныя ўплывы. Камісія ѹважае, што франкамоўны Канадыйцы маюць менш правоў, чымся мусілі-б' мець у Канфэрэнцыі.

Справы, што маюць разглядацца, гэта „корысыўская” атмасфера пра- вызначенія сябrou К. С. Б.) на высокіх пра- цэнтах (пачынаючы ад 4,5%) тэр- мінам на 12 год із штогадовай вы- платай іх. За бонды можна ѹ каж- ны час на жаданьне атрымаць на- зад грошы.

...Для тых, хто жадае будавацца зімой між 31 сініжнем 1963 і 31 сакавіком 1964 г., фадэральны ўрад выплаціць прэмію ѹ вышыні 500 дал. Мэта мера прыемства — абы- зіць сезоннае беспаціюе сярод ра- ботнікаў будоўлі ѹ звязаных з ёю індустрыяў.

...Прагрэсіўна - Кансэрватыўная Партыя Антэрыя пад кіраўніцтвам прэм'ера Дж. Робарта пабіла ў выбарах у верасьні 1963 г. усе пар- тыі ѹ гэтым падзікам засталася ѹ на далейшыя 4 гады ѹрадавай пар- тыяй, якую яна ёсць ужо 22 гады. ...Аўтамагістраля № 401 блізу по- ўнасцілі закончанай ѹ здадзенай ў экспляатацію. Асталося збудаваць адно невялікі адрэзак пры мяжы з правінцыяй Квебек. Трансканадый- ская магістраля была закончаная ѹ мінультым годзе.

Дунай” і „Песьня мая песьня”. Дэльве апошня — народная. Шчо- дрымі волгескамі залі ўзнагародзі- ла съявівачку за вельмі добрае вы- кананье песьен.

Другі съявівач тэнар сп-р С. Шу- льга вядомы нашым супродзічам ужо з ранейшых выступаў. Пры акам- паныманніце сп-ні Майданікі ён вы- канава „Не забуду я Алекся”, — сло- вы Кавылы, музыка Куліковіча, ра- манс „Дзе ты, чарнавака”, — му- зыка Любана і народную песьню ѹ врапрацоўцы Туранкова, „Што за месец, што за ясны”. На біс прас- піваў песьню „Даплы” з опэры Ту- ранкова „Кветка шчасця” — „Сам- на знаю, я ведаю”.

Пасля выступалі дзеткі з Ашвавы. Сямігадовы Пунтус на малым акардынені добрае сыйграў „Люблю наш край”. Музыкальны квартэт дзетак пад кіраўніцтвам сп-ра Б. Лі- шчонка граў „Пагоню” на музыку камп. Равенскага, народную песьню „Павей, ветру” і народны танец „Крыжачок”. Добрую ігру залі ўзнагародзіла бурнім волгескамі.

Сп-р Лішчонку за ягону ахвар- ную працу ѹ навучаныя дзетак на- лежыць прызнанье ѹ падзяка.

Для паспяховага наладжанья съяткаваньня выдатна спрыгніўся сп. М. Рачыцкі. Ён намаляваў вялікі ѹ прыгожы партрэт Кастуся Каліноўскага, а таксама апошнія словаў.. „Ліста з-пад шыбеніцы”: „Ваю, Народзе!”

Афіцыяйная часць урачыстасці закончылася агульным асьпільваньнем беларускага нацыянальнага гі- мну „Мы выйдзем шчыльнымі ра- дамі”.

Калі прысутныя заселі за сталы да супольнай вячоры, гаспадарыць пачаў наш добры ѹ ведамы кухарз Лёндану сп-р Мікола Шуст. Усе вельмі смачныя стравы ёсць самі пад- рыхтаваў і прывёз у Таронта аж з Лёндану. Сабраную за сталамі скла- дчыну перадаў у касу арганізаціі.

Падчас вячоры з добрай докляма- цыяй свайго, напісанага да 100-ї гадавіны паўстаньня Каліноўскага верша п. заг. „Малітва”, выступіў собснік фэрмы „Пагоня”, што ля Брантфарду, сп-р М. Таўпека. Яго-

ная дэкламація была вельмі да спа- добы прысутным.

Съяткаванье закончылася ля поўначы. Гэтым чынам Беларусы з Таронта ѹ ваколіцаў, у гэту вялі- кую гадавіну адкінуўшы ўсе свае розныя палітычныя, ролігічныя і грамадзкага харарактару, якіх раз- супольна паказалі сваё адзінства, калі ѹдзе пра асноўныя ідэалы ѹ інтэрнаціональныя.

М. К-р

СУПОЛЬНАЕ ПАСЕДЖАНЬНЕ ПРАДСТАЎНІКОУ ВНА І ЗБК

На супольным паседжанні прад- стаўнікоў ВНА (сп. сп. Пітушка, Складкоўскі й Кухарчык) і ЗБК (сп. сп. д-р Б. Рагула, А. Монід, А. Мар- кевіч, В. К-ч, Шуст) 17 лістапада 1963 г. быў дакладна амбэркаваны плян правядзення супольнымі сі- ламі съяткаваньня 100-ых угодкаў Паўстаньня Кастуся Каліноўскага. На прапанову д-ра Б. Рагула прад- стаўнікі згадзіліся сустрэцца ў студзені, каб абгаварыць іншыя важныя пытанні.

ІКОНА З БАЦЬКАЎШЧЫНЫ

У пачатку лістапада летася да а. М. Мацукевіча ѹ Таронце прыйшла старэйшая векам сканчына, што называла сябе Верай, і прынесла ѹ падарак для царквы Св. Кірылы Ту- вайскага малую ікону Св. Іуды Тадэвуша. У пачатку лістапада летася да а. М. Мацукевіча ѹ Таронце прыйшла старэйшая векам сканчына, што называла сябе Верай, і прынесла ѹ падарак для царквы Св. Кірылы Ту- вайскага малую ікону Св. Іуды Тадэвуша.

Адэц Мацукевіча ѹ наступную ня- дзелю пасля Св. Літургіі ѹ царкве ѹ Таронце падзяліўся гэтым паседжаньнем з 15-га юбілейнага зімового ўрада ЗБК, танцавальнага гуртка, фінансавання газеты „Беларус”, падрыхтаванага прапланоў для Ка- ралеўскай Камісіі Бікультуралізму Білінгвізму (пачне працаўніцтвам вясны) і інш. Пастаноўлені скіп- кальца з чародным зімовым ўрадом ЗБК на 9 тра- веня 1964 г. і належна яго, як юбі- лейны, адзінчыць.

ПАМЁР МЭР ТАРОНТА

19 лістапада 1963 г. падчас ігры ѹ гакай раптоўна памёр мэр места Таронта Доналд Самарвіл. Успомінаная ігра адбывалася між Меставой Управай і працоўнікамі — прэсай, радыё й тэлебачанынем места Таронта. Прыбылак призначаўся на даламогу падыршыўшым ад патопу ѹ Італіі. Пахаваны, пры вялікім удзеле жыхарства Таронта ѹ акоўцаў. Пахаваны, пры вялікім удзеле жыхарства Таронта ѹ акоўцаў. Пахаваны, пры вялікім удзеле жыхарства Таронта ѹ акоўцаў.

М. К-р

ПАСЕДЖАНЬНЕ ГАЛОЎНАІ УПРАВЫ ЗБК

17 лістапада 1963 г. адбылося 4-ае з чаргі паседжаньне Галоўнае Упра- вы ЗБК, на якім быў разгледзаны сімволізм 15-га юбілейнага зімового ўрада ЗБК, танцавальнага гуртка, фінансавання газеты „Беларус”, падрыхтаванага прапланоў для Ка- ралеўскай Камісіі Бікультуралізму Білінгвізму (пачне працаўніцтвам вясны) і інш. Пастаноўлені скіп- кальца з чародным зімовым ўрадом ЗБК на 9 тра- веня 1964 г. і належна яго, як юбі- лейны, адзінчыць.

НА СЪЯТКАВАНЬНІ У ЛАТЫШІЮ

Латыскай калёніі ѹ Таронта ла- дзіла 16 лістапада 1963 г. абходзіны свайго нацыянальнага съята — 45-ых угодкаў абвешчаныя незалежнасцю свае дзяржавы. Съяткаванье адбылося разам з вялікім канцэртам у ведамым Мэсі Гол. Із запрошаных гасціў быў шматлікай публікай прадстаўлены ѹ рэфэрэнт вонкавых дачыненій Галоўной Управы ЗБК.

У СПРАВАХ ПАДПІСКІ, СКЛАДАК І АХВЯРАЎ

Усіх супродзічаў, што жывуць ѹ Канадзе, чыгачкоў „Беларуса”, просьмі ўсіх спраўах, звязаных з вылікай газеты ці ахвярамі на яе, зъяўляцца толькі да адміністратара канадыйскага выдання сп-ра А. Маркевіча ѹ Таронце (адрыс вышыні).

ПЕРШЫ ГОД "МЕНСКУ"

ГУТАРКА ИЗ СТАРШЫНЁМ КАРПАРАЦЫ

Адным з важных дасягненняў Беларусаў Паўночнае Амэрыкі ў мінульм годзе была купля свайго адпачынковага асяродку „Белэр-Менск”. Эсорт „Менск” вельмі прыгожа паложана пры возеры, у горах Швянгунк, непадалёк малаўнічае ракі Дэлевэр, блізка сутыку трох штатаў — Нью-Ёрк, Пэнсільванія й Нью-Джэрзі. Высокая, пануюча над аклізай, палажэнне — 1500 футаў над роўнем мора — прыгана сухога, горнага, здаровага, ідэяльнага для патрэбай адпачынковага асяродку, клімату. Недалёкая — усяго 100 міляў — адлегласць ад найгушчай заселенага аштару Амэрыкі, места Нью-Ёрку й аклізай, дзе найбільшае загушчэнне й Беларусаў, дзе добрую аснову для развиціця ў росту асяродку ў будучыні.

Сяньня ўжо ясна, што купля асяродку — гэта чародныя важныя эканічныя, культурна-грамадскія і нацыянальныя здабытак Беларусаў Паўночнае Амэрыкі. Пры належнай іміністрадцы вага яго ёт значанье будзе расці з кожным годам. Вартасьць ужо цяпер ацэнваецца на звыш 100,000 даляраў. Леташні першы летні сезон працы асяродку даў адказы на шмат важных няясных пытаньняў і для Дырокцы Карпараты, і для яе сяброў, у справе адпазаднасці аб'екту, ягоных недахопаў ды далейшых магчымасцяў разбудовы ў росту. Пытаньне існаваньня й росту асяродку сяньня цікавіць моцна не толькі сяброў карпараты, але і усю беларускую грамадзкасць Амэрыкі. Дзеля гэтага Рэдакцыя ўзвярнулася па інфармацію аба выніках першага году працы асяродку ды плянах на будучыні да старшыні карпараты сп. Васіля Юрцэвіча. Гэта перадаем нашу гутарку:

Пытаньне: Усе Беларусы Паўночнае Амэрыкі з вялікім зацікаўленнем сачылі за справаю куплі беларускага асяродку адпачынку „Белэр-Менск”. Ці не маглі-б пайфармаваць нас, як прайшоў першы летні сезон на рэкорце?

Адказ: Першы сезон прайшоў з вялікаю ўдачу з кожнага гледзішча. За гэты час рэсорт наведала звыш 2000 асоб, зь іх трох чверці Беларусаў. У асяродку быў заранізованы дзіцячы лягер, адбыўся звезд Згуртаваньня Беларуское Моладзі Амэрыкі, адбылося колькі культурна-мастацкіх выставак. Вялікі лік наведвалінікаў-гасцей, зразумела, падмацаваў вельмі рэсорт і карпаратыю фінансава.

Пытаньне: Справа куплі рэсорту была праведзеная ў параднай кароткім часе й пры даволі невялікім ліку ініцыятаў. Чым Вы паясьняеце

так, карпаратыя прадала для сяброў троццаці дзялянок, на якіх собственікі могуць будавацца. У снежні 1963 г. Управа Карпараты праўна аформіла справу прадаў жыўлянкі ды разбудовы селішча цяпер нямецкіх перашкодаў. Ідуць улады падрыхтавальныя працы — ачыгчаныне зямлі й пракладаньне дарогі да дзялянкі.

Пытаньне: Якія пляны Дырокцы на найбліжэйшую будучыню?

Адказ: Закончыцы бягучы адміністрацыйны год, выдаць справадаўчы бюлетень для сяброў карпараты, склікаць у студзені гадавы сход сяброў. Далейшыя пляны для развіціця рэсорту такія: прыдабць больш пайшыць, сабраць сяродкі для збудавання залі на рэсорт, прыгатаваць плян дзейнасці рэсорту, ў наступным сезоне.

Пытаньне: Справа куплі рэсорту была праведзеная ў параднай кароткім часе й пры даволі невялікім ліку ініцыятаў. Чым Вы паясьняеце

так, карпаратыя прадала для сяброў троццаці дзялянок, на якіх собственікі могуць будавацца. У снежні 1963 г. Управа Карпараты праўна аформіла справу прадаў жыўлянкі ды разбудовы селішча цяпер нямецкіх перашкодаў. Ідуць улады падрыхтавальныя працы — ачыгчаныне зямлі й пракладаньне дарогі да дзялянкі.

Пытаньне: Якія пляны Дырокцы на найбліжэйшую будучыню?

Адказ: Закончыцы бягучы адміністрацыйны год, выдаць справадаўчы бюлетень для сяброў карпараты, склікаць у студзені гадавы сход сяброў. Далейшыя пляны для развіціця рэсорту такія: прыдабць больш пайшыць, сабраць сяродкі для збудавання залі на рэсорт, прыгатаваць плян дзейнасці рэсорту, ў наступным сезоне.

Пытаньне: Справа куплі рэсорту была праведзеная ў параднай кароткім часе й пры даволі невялікім ліку ініцыятаў. Чым Вы паясьняеце

так, карпаратыя прадала для сяброў троццаці дзялянок, на якіх собственікі могуць будавацца. У снежні 1963 г. Управа Карпараты праўна аформіла справу прадаў жыўлянкі ды разбудовы селішча цяпер нямецкіх перашкодаў. Ідуць улады падрыхтавальныя працы — ачыгчаныне зямлі й пракладаньне дарогі да дзялянкі.

Пытаньне: Якія пляны Дырокцы на найбліжэйшую будучыню?

Адказ: Закончыцы бягучы адміністрацыйны год, выдаць справадаўчы бюлетень для сяброў карпараты, склікаць у студзені гадавы сход сяброў. Далейшыя пляны для развіціця рэсорту такія: прыдабць больш пайшыць, сабраць сяродкі для збудавання залі на рэсорт, прыгатаваць плян дзейнасці рэсорту, ў наступным сезоне.

Пытаньне: Справа куплі рэсорту была праведзеная ў параднай кароткім часе й пры даволі невялікім ліку ініцыятаў. Чым Вы паясьняеце

так, карпаратыя прадала для сяброў троццаці дзялянок, на якіх собственікі могуць будавацца. У снежні 1963 г. Управа Карпараты праўна аформіла справу прадаў жыўлянкі ды разбудовы селішча цяпер нямецкіх перашкодаў. Ідуць улады падрыхтавальныя працы — ачыгчаныне зямлі й пракладаньне дарогі да дзялянкі.

Пытаньне: Якія пляны Дырокцы на найбліжэйшую будучыню?

Адказ: Закончыцы бягучы адміністрацыйны год, выдаць справадаўчы бюлетень для сяброў карпараты, склікаць у студзені гадавы сход сяброў. Далейшыя пляны для развіціця рэсорту такія: прыдабць больш пайшыць, сабраць сяродкі для збудавання залі на рэсорт, прыгатаваць плян дзейнасці рэсорту, ў наступным сезоне.

Пытаньне: Справа куплі рэсорту была праведзеная ў параднай кароткім часе й пры даволі невялікім ліку ініцыятаў. Чым Вы паясьняеце

так, карпаратыя прадала для сяброў троццаці дзялянок, на якіх собственікі могуць будавацца. У снежні 1963 г. Управа Карпараты праўна аформіла справу прадаў жыўлянкі ды разбудовы селішча цяпер нямецкіх перашкодаў. Ідуць улады падрыхтавальныя працы — ачыгчаныне зямлі й пракладаньне дарогі да дзялянкі.

Пытаньне: Якія пляны Дырокцы на найбліжэйшую будучыню?

Адказ: Закончыцы бягучы адміністрацыйны год, выдаць справадаўчы бюлетень для сяброў карпараты, склікаць у студзені гадавы сход сяброў. Далейшыя пляны для развіціця рэсорту такія: прыдабць больш пайшыць, сабраць сяродкі для збудавання залі на рэсорт, прыгатаваць плян дзейнасці рэсорту, ў наступным сезоне.

Пытаньне: Справа куплі рэсорту была праведзеная ў параднай кароткім часе й пры даволі невялікім ліку ініцыятаў. Чым Вы паясьняеце

так, карпаратыя прадала для сяброў троццаці дзялянок, на якіх собственікі могуць будавацца. У снежні 1963 г. Управа Карпараты праўна аформіла справу прадаў жыўлянкі ды разбудовы селішча цяпер нямецкіх перашкодаў. Ідуць улады падрыхтавальныя працы — ачыгчаныне зямлі й пракладаньне дарогі да дзялянкі.

Пытаньне: Якія пляны Дырокцы на найбліжэйшую будучыню?

Адказ: Закончыцы бягучы адміністрацыйны год, выдаць справадаўчы бюлетень для сяброў карпараты, склікаць у студзені гадавы сход сяброў. Далейшыя пляны для развіціця рэсорту такія: прыдабць больш пайшыць, сабраць сяродкі для збудавання залі на рэсорт, прыгатаваць плян дзейнасці рэсорту, ў наступным сезоне.

Пытаньне: Справа куплі рэсорту была праведзеная ў параднай кароткім часе й пры даволі невялікім ліку ініцыятаў. Чым Вы паясьняеце

так, карпаратыя прадала для сяброў троццаці дзялянок, на якіх собственікі могуць будавацца. У снежні 1963 г. Управа Карпараты праўна аформіла справу прадаў жыўлянкі ды разбудовы селішча цяпер нямецкіх перашкодаў. Ідуць улады падрыхтавальныя працы — ачыгчаныне зямлі й пракладаньне дарогі да дзялянкі.

Пытаньне: Якія пляны Дырокцы на найбліжэйшую будучыню?

Адказ: Закончыцы бягучы адміністрацыйны год, выдаць справадаўчы бюлетень для сяброў карпараты, склікаць у студзені гадавы сход сяброў. Далейшыя пляны для развіціця рэсорту такія: прыдабць больш пайшыць, сабраць сяродкі для збудавання залі на рэсорт, прыгатаваць плян дзейнасці рэсорту, ў наступным сезоне.

Пытаньне: Справа куплі рэсорту была праведзеная ў параднай кароткім часе й пры даволі невялікім ліку ініцыятаў. Чым Вы паясьняеце

так, карпаратыя прадала для сяброў троццаці дзялянок, на якіх собственікі могуць будавацца. У снежні 1963 г. Управа Карпараты праўна аформіла справу прадаў жыўлянкі ды разбудовы селішча цяпер нямецкіх перашкодаў. Ідуць улады падрыхтавальныя працы — ачыгчаныне зямлі й пракладаньне дарогі да дзялянкі.

Пытаньне: Якія пляны Дырокцы на найбліжэйшую будучыню?

Адказ: Закончыцы бягучы адміністрацыйны год, выдаць справадаўчы бюлетень для сяброў карпараты, склікаць у студзені гадавы сход сяброў. Далейшыя пляны для развіціця рэсорту такія: прыдабць больш пайшыць, сабраць сяродкі для збудавання залі на рэсорт, прыгатаваць плян дзейнасці рэсорту, ў наступным сезоне.

Пытаньне: Справа куплі рэсорту была праведзеная ў параднай кароткім часе й пры даволі невялікім ліку ініцыятаў. Чым Вы паясьняеце

так, карпаратыя прадала для сяброў троццаці дзялянок, на якіх собственікі могуць будавацца. У снежні 1963 г. Управа Карпараты праўна аформіла справу прадаў жыўлянкі ды разбудовы селішча цяпер нямецкіх перашкодаў. Ідуць улады падрыхтавальныя працы — ачыгчаныне зямлі й пракладаньне дарогі да дзялянкі.

Пытаньне: Якія пляны Дырокцы на найбліжэйшую будучыню?

Адказ: Закончыцы бягучы адміністрацыйны год, выдаць справадаўчы бюлетень для сяброў карпараты, склікаць у студзені гадавы сход сяброў. Далейшыя пляны для развіціця рэсорту такія: прыдабць больш пайшыць, сабраць сяродкі для збудавання залі на рэсорт, прыгатаваць плян дзейнасці рэсорту, ў наступным сезоне.

Пытаньне: Справа куплі рэсорту была праведзеная ў параднай кароткім часе й пры даволі невялікім ліку ініцыятаў. Чым Вы паясьняеце

так, карпаратыя прадала для сяброў троццаці дзялянок, на якіх собственікі могуць будавацца. У снежні 1963 г. Управа Карпараты праўна аформіла справу прадаў жыўлянкі ды разбудовы селішча цяпер нямецкіх перашкодаў. Ідуць улады падрыхтавальныя працы — ачыгчаныне зямлі й пракладаньне дарогі да дзялянкі.

Пытаньне: Якія пляны Дырокцы на найбліжэйшую будучыню?

Адказ: Закончыцы бягучы адміністрацыйны год, выдаць справадаўчы бюлетень для сяброў карпараты, склікаць у студзені гадавы сход сяброў. Далейшыя пляны для развіціця рэсорту такія: прыдабць больш пайшыць, сабраць сяродкі для збудавання залі на рэсорт, прыгатаваць плян дзейнасці рэсорту, ў наступным сезоне.

Пытаньне: Справа куплі рэсорту была праведзеная ў параднай кароткім часе й пры даволі невялікім ліку ініцыятаў. Чым Вы паясьняеце

так, карпаратыя прадала для сяброў троццаці дзялянок, на якіх собственікі могуць будавацца. У снежні 1963 г. Управа Карпараты праўна аформіла справу прадаў жыўлянкі ды разбудовы селішча цяпер нямецкіх перашкодаў. Ідуць улады падрыхтавальныя працы — ачыгчаныне зямлі й пракладаньне дарогі да дзялянкі.

Пытаньне: Якія пляны Дырокцы на найбліжэйшую будучыню?

ЭПАРХІЯЛЬНЫ ЗЬЕЗД

30 лістапада 1963 г. у Катедральным Саборы Св. Кірылы Тураўскага ў Брукліне адбыўся Другі Эпархіяльны Зъезд Беларускай Аўтакефальтнай Праваслаўнай Царквы Задзіночаных Штатоў Амे́рікі й Канады.

Зъездам кіраваў Галава Эпархіі Яго Высокапраасвяшчэнства Архіепіскап Васіль, а прынялі ў ім удзел Духавенства, Эпархіяльная Управа, Царкоўныя Рады, прадстаўнікі ад парахвіяў БАПЦ, а таксама якасці гасцей, прадстаўнікі беларускіх арганізацый.

Зъезд пачаўся Святой Літургіяй,

якую адслужыў Архіепіскап Васіль у сучаснай Саборнага Духавенства. У часе літургіі быў высьвячаны ў сан дьякона брат Пракоп Марціновіч з Чыкага. Пасля Літургіі адбыўся супольны абед, а далей — нарады Зъезду. Спачатку Зъезд ушанаваў хвілінамі цішыні памінь Прэзыдэнта ЗША Дж. Ф. Кеннеды, памінь Мітрафорнага Пратаярэя а. Хведара, а. Яхіма й усіх памерлькі вернікаў БАПЦ. Ад арганізацыі Зъезд віталі: сп. Аляксандар Стагановіч ад Прэзыдэнту Рады ВНР, сп. сп. Міхась Тулейка й Даціла Клінцэвіч ад БАЗА, сп.нія Клаудзія Каліндзіч ад Беларускага Жаночага Згуртавання ѹ старшыні царкоўных радаў. Было прачытаана пісмовая прывітаніне ад Яго Высокапраасвяшчэнства Архіепіскапа Сяргея, ад Эпархіяльной Управы БАПЦ.

Нарады Зъезду пачаліся словамі Архіепіскапа Васіля, які галоўна съкіраваў увагу на два царкоўна-рэлігійныя аспекты. Першое, на працягінную акцыю Саветаў па царкоўнай лініі, якую яны сталі ціпер праводзіць дзеля таго, каб прабіцаў царкоўна-рэлігійнае жыццё дзяржаваў вольнага съвету ды апанаваць яго. У другої частцы свайго слова Уладыка Васіль закрануў усе важнейшыя праўніцтва царкоўна-рэлігійнага жыцця ѹ дзеянасці Эпархіі. Из завадзальнем гаварыў Уладыка ѹ развязвіць парахвіяў Эпархіі, аб цесным супрацоўніцтве з імі, аб прыдбаныі новых царкоўных будынкаў у Кліўлендзе й Нью Брансвіку, аб лучшасці ѹ іншымі цэрквамі ды ѹ штогоднім выступленні ѹ Амерыканскім Кангрэсе й Сенате з малітвамі за амэрыканскіх беларускіх народы. Далей Уладыка гаварыў аб імкненіі да задзіночання царкоўнага жыцця праваславаўных Беларусаў на чужыні, а легалізацыі Эпархіі ѹ устанаўленні замоніку на аўтакефальтнай Беларускай Царкве ѹ Амерыкы, а таксама ѹ царкоўнай рэлігійнай арганізацыі, што спрыяюць царкве. Гаворачы а. Лашук. Свае духоўныя абавязкі а. Я. Абабурка будзе выконваць сярод Уладыка выказаў веру, што яна ѹ Беларусаў Манчестру ѹ ваколіцай.

30-ГОД РУСЫФІКАЦІИ БЕЛАРУСКАЕ МОВЫ

У нядзелью 15 сінегня 1963 г. нёўская Акруговая Управа БАЗА зарганізавала даклад д-ра Станіслава Станкевіча на тэму „30 год русыфікацыі беларускай мовы ѹ СССР”. Дакладчык насыбеліў значанье ѹ ролі роднае мовы ѹ нацыянальным адраджэнні народу, пачыненіем Уладыка з тэзу цытатамі ѹ выказваньнямі беларускіх пісменнікаў і пээтў. Далей ён спыніўся над навуковай дзеянасцю Інстытуту Беларускіх Культуры ѹ Менску ѹ першай палавіне 20-х гадоў у галіне дасыльданьня беларускай мовы ѹ паглыбленьням яе наукаў. Дакладчык адзначыў, што ѹ другой палавіне 20-ых гадоў справу культуры ѹ мовы бярэ ѹ свае руки літаратурнае згуртаванне „Узвышша” ѹ узвышніцамі, галоўна събія гэта гэта згуртаванне — пээт Уладзімер Дубоўчык пісменнік Кузьма Чогны. Дакладчык паказаў, што новая беларуская літаратурная мова разъвівалася ѹ узбагачвалася на базе беларускай народнай мовы.

Улічваючы вынятковую ролю роднае мовы ѹ захаваньні ѹ ўмэцваньні нацыянальнай патэнцыі беларускага народа, балшавікі, адвішчаючы систэматычнай і плянаванай паходу супрацоўніцтва беларускай нацыянальнай культуры ѹ пачатку 30-ых гадоў, у першую чаргу павялі кампантнай супрацоўніцтва мовы. Як-бы ўстуپам да гэтай кампантнай была напісаная на загад Крамля псеўданавуковая праца ака-даміка С. Вальфсона „Мовазнаўства”, што была адным з разыдзеліў выдадзенай у 1933 г. пагромнай книгай „Навука” на службе нацдэмакійскай контэррэвалюцыі”.

Выкарыстоўваючы абвінавачаньні, стаўлянія ѹ гэтай працы бела-

надалей ня будзе мець ніякіх посьпехаў, бо БАПЦ Царква ёсьць адзінай апорай праваслаўных Беларусаў у веры ѹ Бога й службе беларускаму народу.

Пасля слова Уладыка настаяцелі старшыні царкоўных радаў пін-фармавалі Зъезд аб жыцці ѹ дзеянасці сваіх парахвіяў, а далей адбылася жывая вымена думак у справе дзеянасці Эпархіі. Былі прынятыя пастановы ѹ хіратонія новага япіскапа БАПЦ, а павялічэнні лістапада, якія парахвіяў і духавенства, а задзіночаны царкоўна-рэлігійнага жыцця праваславаў Беларусаў на чужыні, а таксама пастановы ѹ прэсавай і школнай справе.

Новая Эпархіяльная Управа была зарганізавана наступна: Мітрафорны Пратаярэй а. Сыцялан Войтэнка — старшыня адміністрацыйнага дзялцу; Пратаярэй а. Аляксандар Крыт — старшыня місіянага дзялцу, а ў дапамогу яму — сп. сп. К. Каліда й сп. сп. К. Кіслы й М. Міцкевіч; Пратаярэй а. Міхаіл Манькевіч — старшыня судовага аддзела, з аўдамогу яму — сп. сп. П. Манькевіч; д-р Ул. Бакуновіч — скаратар Управы; д-р В. Васілеўскі — скарбнік Управы. У Рэвізійную Камісію ўвайшлі сп. сп. А. Стагановіч, Д. Клінцэвіч і Я. Ніхэнак. Трасыстыя — інж. М. Гарошка й сп. М. Тулейка.

Зъезд выслал прывітальную тэлеграму Яго Высокапраасвяшчэнству Архіепіскапу Сяргею, дзяржавным кіраўніком і мэру гораду Нью Ёрку. Зъезд прыняў разязцы ѹ справе задзіночання царкоўна-рэлігійнага жыцця Беларусаў на чужыні, у справе дзеянасці савецкіх „рэлігійных місій” ѹ вольным съвеце, у справе беларускай прэссы, у справе беларускіх школаў. Нарады занічыліся малітвой і словамі Уладыка Васіля, які горача заклікаў уздельнікаў Зъезду ѹ надалей ахвярна служыць Богу, Святой Беларускай Аўтакефальтнай Праваслаўнай Царкве ѹ Беларускому Народу.

У нядзелью 1-га сінегня ѹ часе Святой Літургіі быў высьвячаны ѹ сан съвітара дыякан айцец Пракоп Марціновіч.

Уздельнік Зъезду

НОВЫ СВЯТАР

11-13 кастрычніка 1963 г., на просьбу Уладыка БАПЦ Царквы Васіля, украінскі мітрараполіт Ніканор на Карп'яру, Нічечынне, высьвяціў у съвітары БАПЦ Царквы сп. а. Абабурку з Манчестера ѹ Англіі. Да рука палажэння кандыдата падвойдзіў пратаярэй д-р Аўгуст Смаршчок. Беларускую грамадзкасць Англіі на Уладыка зъвісці рэпразентаваў сп. а. А. Янушкевич. Гаворачы а. Абабурка будзе выконваць сярод Уладыка выказаў веру, што яна ѹ Беларусаў Манчестру ѹ ваколіцай.

ДАКЛАДЫ

ДАКЛАДЫ